

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه

اعتباری یا انتزاعی بودن حجیت

جلسه ۳۰۹

استاد نجار زاده

اعتباری یا انتزاعی بودن حجیت

یکی از اموری که متاخرین در مورد آن بحث کرده‌اند، اعتباری یا انتزاعی بودن حجیت است؛ که این نزاع، فرع بر نزاع در مورد احکام وضعیه است (که اعتباری هستند یا انتزاعی) در مورد خصوص حجیت، این نزاع، ثمره عملی در علم اصول ندارد.

مراد از انتزاعی و اعتباری:

طبق آنچه از ظاهر سخنان متنازعین در این مساله برداشت می‌شود، مراد از امر انتزاعی، امری است که ثانیاً و بالعرض جعل شده و امر اعتباری، امری است که اولاً و بالذات جعل شده باشد. نکته: اینجا یک جعل بیشتر نیست؛ که نسبت به امر اول، بالذات و نسب به امر دوم، بالعرض است؛ نه اینکه دو جعل جداگانه باشد.

مثال در مورد احکام وضعی (ملکیت):

الف - اگر ملکیت را انتزاعی بدانیم: یعنی از اباحه تصرف انتزاع شده که امر اعتباری است.
ب - اگر ملکیت را اعتباری بدانیم: یعنی مانند احکام تکلیفی، اولاً و بالذات، توسط شارع یا عرف، جعل شده است.

بنابراین، اگر منظور از انتزاعی، همانی باشد که بیان شد، حق این است که حجیت، امری اعتباری است و همچنین سایر احکام وضعی، مثل ملکیت، زوجیت و ...